

GAZETA TRANSILVANIEI

Abonamente: pentru Austro-Ungaria pe un an 24 cor.; pe 1/2 an 12 cor.; pe 3 luni 6 cor., pentru România și străinătate pe un an 40 lei; pe 1/2 an 20 lei.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

Apare seara, în fiecare zi de lucru.

Redacția și administrația: Strada Prundului Nr. 15.

Inseratele se primesc la administrație. Prețul după tarif și în volat
Manuscrisele nu se înapoiază. TELEFON Nr. 226

Societatea de mâne

Ce înfățișare va avea societatea de mâne, societatea viitorului? Va fi societatea unor conștiințe înfrânte prin suferințele și dripirile războiului, ori o societate sănătoasă, mai vială în mișcările ei, ce se va bucura de temeieri de viață mai drepte? Este aceasta o taină, problema însă este pusă în discuție, și un scriitor ca I. H. Rosny bătrânul scrie serii de articole în revista „L'Illustration” din Paris.

Scriitorul francez are un punct cardinal a cărui veracitate este neîndoieabilă, și de însemnătate generală omenească. Cum va fi fizionomia societății de mâne, aceasta va depinde de starea de conștiință publică. Se impune o operă colectivă, toate energiile unui neam să colaboreze ca să implântă noul stadiu al vieții de după războiu, pe zădărniciile ce se vor reconstitui din ruinele de astăzi. Metodul însă nu este al impunerii cu forța, al unui centralism rău înțeles, căci nu pot fi la centru atâtea organe încât să ai puterea de a-ți impune voința masselor mari ale poporului, deci nu *metodul aservirii* cu un cuvânt, ci *metodul liberei consimțiri*, al *asentimentului public*.

O operă grea de restaurare, ca cea care ne așteaptă, nu poate fi săvârșită de clasele conducătoare, prin inițiative impuse, ci prin spiritul public al neamurilor lumurite asupra importanței problemelor zilei. Într-un articol de deunăzi spuneam că reușita rezolvirii multelor probleme ridicate de războiu va fi posibilă, eficace, prin sistemul autonom. Un adevăr nerăsturnabil, căci edificiul de mâne al vieții publice se va înălța prin consimțirea neamurilor, prin punerea în lucrare din proprie voință a energiilor naționale, deci printr-un fel de *bunăvoință*.

Toate statele poliglote au să purceadă în acest chip, reînviind, punând funcțiuni proaspete în organismul vieții de stat, aceasta este speranța căreia îi dă expresiune șef-redactorul ziarului mondial „Frankfurter Zeitung”, Ernst Pösse, în n-rul de Rusalii.

O argumentare foarte largă s-ar putea face acestei teze și n-o

să-i rămânem datori, cum nu i-a rămas nici până aci de ani de zile presa românească din monarhie. E știut lucru doar că neamurile au întâia grijă față de existența lor, față de rassa, fără de care nu este cultură, iar cultura o menții dacă menții rassa. Este interes superior apărarea culturii proprii, tradițiilor naționale, patrimoniul trecutului cu adăușurile fiecărei epoci. Șef-redactorul lui „Frankfurter Zeitung” stăruiește cu toată seriozitatea asupra chestiunii de fortificare a *popoarelor negermane*, condiționând de maniera aceasta a Germaniei consolidarea raporturilor dintre ea și neamurile monarhiei austro-ungare, și deci posibilitatea drumului unic spre o *Mittleuropa*. Prin solicitarea față de întărirea naționalităților diferite, introducându-se sistemul autonom, crește încrederea și bunăvoința reciprocă dintre ele. Salutăm cu toată căldura răsărirea gândurilor acestora umane în mintea unui publicist german ca Ernst Pösse.

Nu prin sistemul aservirii, ci al liberei decizii, al asentimentului public al naționalităților diferite, poate începe marea operă colectivă de regenerare a vieții omenești cu temeieri sdruncinate prin actualul războiu.

Sistemul autonom permis popoarelor credincioase, colaboratoare la jertfele sângeroase, va isbuti repede și eficace să restaureze și îndrume umanitatea pe căi nouă de progres.

Incidentul dela Mamornița. Aprecierile unei înalte personalități diriguitoare străine asupra incidentului dela Mamornița — scrie „Steagul” — merită să atragă atenția tuturor cercurilor noastre. Aceasta personalitate s'a exprimat astfel:

„Chiar în România, nu se crede că violarea teritoriului ei în nordul Moldovei, de către trupele rusești, este numai o greșelă a comandanților inferiori. Vorbele Regelui că nu voește să lase ca România să fie tratată, ca și Grecia, arată lămurit că violarea frontierelor se consideră ca prima încercare a înțelegerii de a ști cece ar putea să îndrăznească, în România”.

Centenarul nașterii lui C. A. Rosetti.

Omagiile guvernului și ale presei.

București, 19 Iunie n. 1916.

Cu prilejul serbării comemorative de Duminecă prim-ministrul Brătianu a rostit următorul discurs:

Cu cât mai mari simțim preocupările zilelor ce trăim cu atât mai scumpe ni se înfățișează luptele generațiilor pe a căror operă se întemeiază credința și puterile noastre.

Nici una n'a închinat o muncă mai de seamă dezvoltării neamului nostru ca generațiunea cărei a aparținut C. A. Rosetti, — iar dânsul a stat între cei mai de frunte Români ai vremurilor sale: A stat printre ei Rosetti prin inteligența și prin hărnicia lui, și una și alta luminate și hrănite de simțirea sa generoasă, de iubirea sa de neam nefermă, care deschideau cele mai largi orizonturi minții sale și nu îngăduiau margini abnegației sale.

Poet în înțelesul cel mai sublim al cuvântului. SICUT VATES POETA, sufletul lui se îndrepta spre cele mai înalte și îndepărtate idealuri și îi frământa inima cu dorul ferbinte a tot ce-i părea bine, drept și frumos.

De dorul inimii lui Rosetti, de aspirațiunile, de jertfele și de roadele vieții lui, nimeni nu pote pomeni fără a aminti tot deodată pe Maria Rosetti, vrednica partașă a tuturor gândurilor și a tuturor trudei lor, care fără o clipă de șovăire, o viață întreagă îl iubi ca o femeie și îl ajută ca un bărbat.

Dumnezeu i-a dat lui și tovarășilor lui roade demne de credința și de iubirea lor.

Recunoștința noastră nu se poate mărgini a le slăvi numele. Sufletele mari ar fi rămas reci la asemenea prinos.

Datoria noastră, este să-i slăvim nu în numele ci în opera lor: Insufleții de marile lor pilde, de sfânta lor credință, să nu lăsăm să piară moștenirea ce ne-au lăsat ci să îi asigurăm propășirea de care e legată însăși ființa ei.

În numele presei române a vorbit d. I. Procopiu, președintele Sindicatului ziariștilor, spunând între altele:

... Cu mult talent și elocință s'a arătat de persoane cu autoritate reunită: Noul prim-ministru italian Boselli a adresat șefului statului major italian Cadorna următoarea telegramă:

„Când iau în primire conducerea noului guvern trimit salutul meu plin de încredere beliducelui excelent, care conduce pe soldații italieni la victorie.

Admiratorii cari au ridicat monumentul în fața căruia serbăm centenarul nașterii sale, reprezintă imaginea blândă a marelui cugetător, fiind în degetele sale pana de scriitor. Acest lucru indică că dintre toate activitățile manifestate de acel creier robust cea mai de căpetenie a fost manifestarea gândirii prin scris.

De aceea, dacă impozanta ceremonie de astăzi înalță inimile tuturor, pentru presă măreția acestei serbări e și mai impunătoare și mai mișcătoare.

Victoria: o chestie de munițiuni. Ziarul „Times” spune că luptele ce se dau pe frontul rus arată că victoria e numai o chestie de munițiuni. Munițiile se consumă acum în niște proporții pe cari, acum câteva luni, nimeni nu le-ar fi crezut posibile. Aceasta înseamnă că germanii pot întreține continuu un foc de artilerie mai bun decât al englezilor cu toate experiențele acestora în această direcție. Un alt sens al cuvintelor lui „Times” e că englezii au rămas cu mult inapoi față de Germania în ce privește producția de munițiuni.

Pace separată? Din Lugano se depeșează lui „Pester Lloyd”:

„Secolo” anunță din Salonic, că foile grecești din Atena și Salonic vorbesc de o oboseală oareșcare a Italiei, care ar fi gata să încheie pace separată.

În urma acestor știri apărute, generalul Sarrail a conchemat pe reprezentanții presei la o conferință, dându-le un energetic advertisement și amenințându-i cu măsuri severe pentru cazul, dacă vor mai continua să publice astfel de știri.

Noul prim-ministru italian cătră Cadorna. Din Rotterdam se comunică: Noul prim-ministru italian Boselli a adresat șefului statului major italian Cadorna următoarea telegramă:

„Când iau în primire conducerea noului guvern trimit salutul meu plin de încredere beliducelui excelent, care conduce pe soldații italieni la victorie.

Operațiunile militare germane.

Buletinul oficial pe ziua de 20 Iunie.

Câmpul de operațiuni dela vest.

Situația în general e neschimbată. Intreprinderi germane de patrulare la *Beuvraignes* și la *Nieder-Aspach* au fost succese. Aviatorii noștri au aruncat din belșug bombe asupra stabilimentelor militare dela *Bergen (Vergues, la Dünkirchen)* și dela *Souilly (la sud-vest dela Verdun)*.

La ost și sud-ost.

Grupul mareșalului Hindenburg: Ieșiri ale unor detașamente germane din frontul la sud dela *Smorgon* până dincolo de *Gary* și la *Tanoczyn* ne-au adus ca prizonieri 1 ofițer și 143 soldați, iar ca pradă 4 mitralieze și 4 aruncătoare de mine. Un biplan rusesc a fost silit să aterizeze la vest dela *Kolodon* (spre sud dela *lacul Narotsch*) și a fost distrus de focul nostru de artilerie. Asupra stabilimentelor militare dela *Wilejka* au fost aruncate bombe.

Grupul mareșalului principe de Bavaria Leopold: Atacurile aviatorilor asupra liniei ferate *Ljohovidschi — Luninec* au fost rețetate.

Grupul generalului Linsingen: Puternice atacuri rusești contra poziției de canal la sud-vest dela *Logischin* au eşuat în focul nostru cu grele pierderi pentru dușman. Sfortările repetate ale dușmanului contra liniei de pe *Styr la Kolki* și la vest de acolo, în general au rămas fără succes. La *Gruziatyn* lupta e extrem de înverșunată. Între șoseaua *Kowel—Luck* și între *Turja* trupele noastre au frânt în mai multe locuri rezistența îndârjită rusească, deosebit de crâncenă mai ales la *Kiselin*, și au pătruns mai departe luptând. La sud dela *Turja* au fost respinse atacuri dușmane. Rușii nu și-au continuat înaintarea lor în direcția spre *Gorochow*.

La armata generalului conte Bothmer situația e neschimbată.

Câmpul de operațiuni din Balcani.

Nici una din bombele ce le-a aruncat dușmanul asupra localităților de la spatele frontului nu a pricinuit vre-o pagubă.

12 pețitori

al episcopiei transilvane vacante dela 1796—1810.

— Comunicare istorică —

de Dr. Ioan Lupăș.

IV.

Mitropolitul Ștefan Stratimirovici arăta, îndată după moartea lui Gheorghie Bănffy în repetate rânduri, căte rele pot surveni pentru Români ardeleni, dacă rămân iarăși timp atât de îndelungat fără episcop.

În pețiriile sale cătră monarh el aducea, cu stăruință laudabilă, mai ales următoarele argumente pentru înstituirea urgență a unui episcop ortodox pe seama Românilor ardeleni:

1) În lipsa unui episcop se răspândește iarăși în popor ignoranța și morăvicia;

2) nu are cine să îndemne clerul la îndeplinirea datoriilor și să-l supravegheze;

3) tocmai în lipsa episcopilor s'au iscat revolte ca a lui Horia;

4) poporul însuș așteaptă cu dor numirea unui episcop, dar nu i se dă prilej să-și manifesteze dorința;

5) restanțele taxelor sidoxiale se

vor încasa cu mult mai repede, fiind episcop în Ardeal decât în lipsa lui.

Pețiriile lui Stratimirovici erau însă trimise din Viena guvernatorului ardelean Gheorghie Bănffy — om destul de dibaciu spre a răsfărâge din câteva aieptări de condeiu toate argumentele, cari nu erau pe placul lui.

Astfel reflecta el într'un rând, că poporul și clerul român ar fi deopotrivă de ignorant și imoral, ori este în Ardeal episcop ori nu. Căci cultura poporului român nu poate fi promovată prin un episcop neunit, care e un singur om, adeseori mărginit în traiul vieții sale la propriile necazuri și poate chiar din acest motiv gândindu-se la folosul propriu, nu ar fi prea stăruitor pentru această cultură, prin care s'ar închide unele din izvoarele laterale ale venitelor sale. Stratimirovici este învinuit de Bănffy, că cunoaște rău istoria Ardealului, deoarece răzcoalele Românilor s'au întâmplat tocmai în timpuri când ei

„Die Kultur des wallachischen Volks durch einen disunirten Bischof, der nur ein einzelner in seinem Mittel — und Lebens Unterhalt auf seine eigene Notwendigkeit beschränkter Mann ist, und vielleicht eben dar in seines eigenen Nutzens wegen, dieser Kultur, durch welche manche Nebenquellen der Einkünfte versiegen würden, nicht eben sehr günstig sein dürfte, jemals bewürkt werden könne“ (nr. 1968/1798 cano. a. tr.)

aveau episcopi: a lui Șofronie pe timpul episcopului Chirilovici, iar a lui Horia pe timpul lui Nichitici. Această învinuire se poate răsfărâge cu tot dreptul asupra celui ce o ridicase contra lui Stratimirovici, căci răzcoala lui Șofronie a precedat cu 12 ani venirea în Ardeal a episcopului Chirilovici, iar Nichitici a fost instalat în scaunul episcopesc din Sibiu numai în timpul, când ultimele valuri ale răzcoalei lui Horia mai trebuiau potolite. Adevăratele cauze și începuturi ale acestor răzcoale, atât în cazul lui Șofronie cât și în al lui Horia, treguesc căutate în timpurile de văduvie a scaunului episcopesc, cecece nu înseamnă, că motive de ordin social-economic și politic-administrativ nu ar fi avut partea leului la plămădirea lor.

Mai departe afirma guvernatorul Bănffy, că poporul din Ardeal ar fi cu totul indiferent, dacă se numește episcop ori nu; numai cățiva fruntași, literații și preoții se interesează de această chestie. Episcopii de până acum și-au putut încasa prin preoții lor atât de rău taxel: sidoxiale, încât a rămas o restanță de 23,000 fl.; nici în viitor nu le vor putea încasa mai bine.

În sfârșit Bănffy termină cu răsfărâgarea argumentelor aduse de Stratimirovici învinuindu-l, că ar stăruit atât de mult pentru întregirea episcopiei ardeleni numai fiindcă dorește să-și es-

tindă jurisdicția și asupra acestei țări, cu ajutorul unui episcop recomandat de dânsul. La aceasta se împotrivesc însă rezervele de stat. Căci nu e bine a uni sub acelaș conducător bisericesc poporul român atât de numeros cu națiunea ilirică, de asemenea numeroasă.

După constituția ardeleană religia neunită, dimpreună cu preoțimea ei, este numai tolerată, iar în Ungaria este receptă și prăvăzută cu privilegii deosebite. Este de prevăzut, că preoțimea ardeleană va cerca să-și amelioreze starea după modelul celei ilirice și prin aceasta va da prilej la continue neplăceri. Căci recepțiunea unei a-5-a religii în țara aceasta, unde și între celelalte 4 religii recepte este atât de greu a susținea liniștea și armonia, ar avea urmări cu atât mai grave, cu cât este mai mare numărul credincioșilor acestei religiiune. 19)

19) „Die Staats-sachen, vermöge welcher man es nicht für gut hielte, das hierländige zahlreiche wallachische Volk mit der ebenfalls zahlreichen ilirischen Nation, besonders bei der so grossen Anhänglichkeit derselben an ihre geistlichen Obern, unter einem und dem nämlichen Oberhupte zu vereinigen, scheinen bei den jetztigen Zeitumständen noch immer emporzustehen, und auch das Besorgnis einer hieraus nach und nach mit der hierländigen Verfassung, vermöge wel-

Cancleraria de curte din Viena a acceptat, firește, intru toate punctul de vedere exprimat de guvernatorul ardelean Bănffy. Aceasta împrejurare însă nu l-a descurajat pe Stratimirovici de a solicita și mai târziu întregirea episcopiei vacante spunând, că chestia îngrijirii sufletestei a unui popor atât de numeros ca cel român din Transilvania este cu mult mai importantă decât pretinsa restanță de câteva mii florini din taxele sidoxiale. Dar pețitia lui trimisă monarhului din Pojon la 7 Mai 1802 a

cher die di unirt Religion samt ihrem Clero nur tolerirt, im Königreich Ungarn aber recipirt und mit besondern Privilegien versehen ist, entstehen dörfenden Collision umso mehr Rücksicht zu verdienen, als es nach dem gewöhnlichen Lauf der menschlichen Dinge vorauszussehen ist, dass der Clerus seinen hierländigen Stand nach dem Model des Ilirien hon auszudehnen sich nach und nach gewissbestreben, und hi durch wenn auch zu nichts andern, doch wenigstens zu beständigen Unannehmlichkeiten Anlass geben dürfte. Inner weiter binuasshende Folgen zu geschweigen, so ans der Reception einer fünften Religion für dieses Land, in welchem die Erhaltung der Ruhe und Einigkeit zwischen den schon bestehenden Vier Religionen so viele Schwierigkeiten und Aufaltungen verusachet, in einem umso grösseren Mass entstehen müsstent, je überlegener diese—denen übrigen an der Zahl sein würde“ (nr. 1038 1798 cano. aul tr.)

Din România.

Concentrarea scutiților, dispenzaților și reformaților. — Fondul C. A. Rosetti. — Economice.

Statul-major general al armatei a trimis un ordin circular depozitelor de recrutare, prin care le face cunoscut că dispenzații din contingentele: 1892, 1893, 1894, 1895, 1896 și 1897 precum și scutiții și reformații din contingentele 1909 până la 1915 revizuiți și găsiți buni, să se prezinte de urgență la depozitele de recrutare respective, pentru instrucție. Aceste categorii de oameni arătați mai sus vor fi concentrați cu începere dela 1 Iulie c.

Asemenea se face cunoscut, că cei cari doresc din contingentele arătate mai sus să fie avansați sublocotenenți de rezervă și doresc să facă școală pregătitoare de ofițeri de rezervă să prezinte actele cerute cel mai târziu până la 14 Iunie a. c.

Cu ocazia sărbătoririi centenarului nașterii lui C. A. Rosetti, s'a pus la cale o subscriere publică pentru întreținerea mormântului ilustrului Român, pentru publicarea operelor sale precum și a lucrărilor relative la întinsa sa activitate.

Au subscris: Primăria Capitalei, 10000 lei. d. Emil Costinescu 4.000 lei. Subscrierile se primesc la Banca Națională.

Al 21-lea tren „Carmen-Sylva“ a sosit Luni dimineața la Predeal cu 26 vagoane încărcate cu fer, tablă de fer și sare amară.

— In ultimele zile Federația cooperativelor sătești din Capitală a adus prin băncile populare federate, 20 de vagoane de porumb depozitat în diferite centre ale Capitalei și care se vinde în detaliu cu prețul de 18 bani.

Federația și-a propus alimentarea Capitalei cu brânză și ouă. Primele transporturi vor sosi săptămâna aceasta.

— Un important transport de hârtie pentru țigarete a sosit din Germania cu ultimul tren Carmen-Sylva, pentru Regia Monopolurilor Statului.

Ministrul industriei și comerțului, sevizat de comitetul Bursei din București ca să se admită redeschiderea Bursei, s'a consfățuit cu directorii marilor bănci din țară și în urmă a admis ca Bursa să fie deschisă cu începere de Luni, 6 Iunie v.

D-l ministru Radovici a pus însă următoarele condițiuni:

Nu se vor face decât operațiuni „cassa“, adică pe bani gata. Nu se va cota schimbul. Pe de altă parte directorii băncilor și-au luat angajamentul că nu vor executa de cât treptat gajurile ce au pe efecte și acțiuni.

Mișcarea pacifistă în Anglia. Organul socialistilor germani „Vorwärts“ comunică din Londra:

Labour Leader cere un milion de iscălituri pentru un memorandum privitor la inițierea tratativelor de pace zicând că cu mai puține iscălituri nu ne putem mulțumi, deoarece aceasta nu ar speria ci din contră ar încuraja guvernul la continuarea războiului. Niște formulare de-o estensiune uriașă au fost împărțite pentru strângerea iscăliturilor necesare. In numeroase orașe s'au format comitete pentru această întinsă propagandă.

rămas fără răspuns, fiind luată simpla la cunoștință¹¹⁾.

V.

La 1/13 Iulie 1802 adresează și arhimandritul Isaia Bălășescu din Cernăuți împăratului o petiție, ca din prea înaltă grație să-l numească episcop în Ardeal. Petiția și-o sprijinește pe ur...ătoarele considerațiuni:

1. E bucovinean de origine, în vârstă de 36 ani; de 23 ani și 8 luni se află în serviciul bisericii, ca copil de 12 ani și jumătate a intrat în mănăstirea Putna, unde a îmbrăcat rasa călugărească a fost sfințit diacon și a învățat copiii timp de 5 ani. Pe lângă Consistorul din Bucovina a funcționat în calitate de cancelist și concipist moldovenesc-rusesc, totodată și ca diacon și protodiacon timp de 9 ani, apoi ca egumen al mănăstirii Dragomirna, arhimandrit, vicar general episcopesc și asesor consistorial timp de 9 ani și 8 luni, cu totul a servit la Consistor 18 ani și 8 luni spre cea mai deplină mulțămire a mai marilor săi.

2. Învățătura bisericească și-a înșușit-o în școala episcopescă din Rădăuți, mai târziu s'a deprins și în învățăturile teologice, cetind scrierile sfin-

¹¹⁾ nr 1330/802 în arhiva cancelariei aulice transilvane.

Comunicatul Höfer.

Buletinul oficial pe ziua de 20 Iunie.

În nordul monarhiel.

În Bucovina, în lupte cu ariergardele noastre dușmanul a trecut Siretul. Intre Prut și Nistru, pe Strypa și în regiunea dela Rădsimilow ziua a trecut relativ în liniște. In luptele deosebite de apărare, la sud-ost și la nord-ost dela Lokacy, în Wolhynia, trupele noastre au făcut până acum 1300 prizonieri, și au capturat un tun rusesc și 3 mitralieze.

În regiunea dela Kisielin atacul aliaților progresează în o luptă crâncenă. Intre Sokul și Kolki am respins din nou atacuri puternice rusești. La Gruziatyn unde dușmanul, folosind forțe puternice, a încercat a patra oară să pătrundă în linia vitejilor apărători, lupta decurge cu înverșunare.

La granițele italiene.

Pe frontul dela Isonzo și din Dolomiți activitatea războinică și-a reluat măsura obicinuită. Noui ieșiri ale Italianilor contra unor părți singuratiche de front între Brenta și Astico, au fost respinse

Câmpul de operațiuni din Balcani.

La Feras, pe Vojusa inferioară decurg ciocniri.

Generalul de divizie Höfer, locțiitorul șefului de stat major.

Cei dela Hajdudorog au acceptat calendarul Gregorian. Foia săptămânală „NagyKároly és Vidéke“, care apare în Careii mari, ne aduce următoarea veste:

Episcopul de Hajdudorog Miklóssy Istvan a adresat protopopului vicar al Sătmăruului Marchis Romulus un circular, prin care i-aduce la cunoștință, că împreună cu colegii săi episcopi de Munkács și Eperjes, cu cunoștința și aprobarea prealabilă a Sf. Scaun, începând cu ziua de 24 I. c. introduce în episcopia sa în locul calendarului Iulian pe cel Gregorian.

Foia amintită, care publică în întregime pastorală episcopului de Hajdudorog, prezintă întocmirea calendarului Iulian cu cel Gregorian drept un „eveniment de importanță istorică.“ Prin această reformă, care era de altfel așteptată, s'a sters și ultima legătură ce-i mai lega pe credincioșii români ai episcopiei de Hajdudorog de biserica lor mamă.

Un ofițer german despre evacuarea și ocuparea Cernăuțului. Din Berlin se anunță:

Majorul Schreienhofen scrie despre ocuparea Cernăuțului de către Ruși între altele:

Rezultatul acesta al ofensivei ruse este un succes care arată în afară mult, și pe care Rușii desigur se vor nizu a-l exploata din punct de vedere politic. Lucrul stă însă astfel: Deși trebuie să recu-

șor părinți bisericești, vechiul și noul testament, regulile mănăstirești ș. a.

3. A învățat și teologia catehetică, după cum se propunea pe atunci în Cernăuți.

4. Cunoaște bine limba moldovenească sau românească, slavă-rusească și cea nemțească, pricepe și ceva latinește.

5. E în stare să compună cărți pastorale și predici potrivite; deaceia se simte capabil a împlini toate datorițele împreună cu demnitatea episcopescă, după voia lui Dumnezeu și spre buna plăcere a Majestății Sale.

Deși arhimandritul Isaia Bălășescu era destul de pregătit pentru treapta arhierescă, nu i-a fost dat a urca această treaptă până la anul 1823, când a ajuns episcop al Bucovinei, ca succesor al lui Daniil Vlahovici (1789—1822), unde a păstorit până la 1834.

O pregătire cu mult mai bună decât Isaia Bălășescu, avea arhimandritul mănăstirii Sf. Gheorghe din Banat: Pavel Kengelatz. În petiția sa, scrisă în Viena la 7 Februarie 1805 indică următoarele împrejurări, cari îl arată vrednic de treapta episcopescă:

1. Dupăce a parcurs studiile mai înalte în patrie, a terminat și cursul filozofic, juridic și teologic, în univer-

noaștem acest succes al Rușilor, nu trebuie să-i dăm o importanță prea mare, doar nu se întâmplă prima oară, că Rușii au trecut dela începutul războiului linia Prutului, fără ca acest fapt să fi avut vr-un caracter hotărâtor pentru desfășurarea operațiunilor pe câmpul de luptă.

Evenimente pe marea.

Berlin, 20 Iunie. Biroul Wolff anunță următoarele:

In 19 Iunie un hydroplan al nostru a atacat cu bombe în sânul dela Riga, la Arensburg două distrugătoare rusești și pe unul la nimerit în plin.

Șeful statului-major al admiralității.

Criza italiană. După informațiile lui „Secolo“ Boselli și Bissolati sunt scârbiți de agitațiile unor deputați și senatori. Toate patimile s'au deslășuit. Mulți se cred capabili se între într'un minister național, și caută să înlăture pe alții. In casa ginerelui lui Giolitti, a deputatului Chiaravoglia, se vorbește că se țin adunări clandestine făcându-se intrigi parlamentare. „Idea Națională“, are însă știre, că aderenții lui Giolitti nu vor să facă parte din noul minister.

Orizontul întreg în flăcări. Din Berlin se comunică:

Correspondentul din Copenhaga al ziarului „Nationalzeitung“ telegrafiază: Correspondentul londonez al ziarului „Berlingske Tidende“ comunică o enunțiatione a criticului militar al ziarului „Times“, că aliații voiesc acum să înceapă ofensiva și pe frontul asiatic.

„Nu peste mult — scrie „Times“ — întregul orizont va sta în flăcări, și unde vom privi vom vedea pretutindeni numai foc.“

ȘTIRI.

— 21 Iunie n. 1916.

Noul director general al postelor în România. Monitorul oficial român publică numirea d-lui colonel Victor Verzea de director general al postelor, telegrafelor și telefoanelor începând cu 1 Iunie st. v. Revenirea din nou a d-lui colonel Verzea la conducerea acestui important resort, este o nouă dovadă despre puterea sa de muncă și de încrederea mare, de care se bucură în cercurile conducătoare ale țării românești. La numeroase felicitări, pe cari le-a primit d-l colonel Verzea cu acest prilej din țară și străinătate, ne asociăm și noi din toată inima.

Legitimațiile de călătorie. In cea mai nouă ordonanță a ministrului de interne, se anunță că trebuie luate dela poliție certificate de legitimație pentru călătoriile ce s'ar face 1) în Ungaria: în comitatele Albadejos, Bistrița Năsăud, Brașov, Ciuc, Făgăras, Treiscaune, Hunedoara, Târnava mică, Caraș-Severin, Muraș-Turda, Maramuraș, Târnava-Mare, Sibiu, Timiș,

sități străine, la Petrograd și la Halle în Saxonia, ceace poate dovedi cu atestate în ordine.

2. Fînd foamee în anul 1794, el a cumpărat 3800 măsuri de bucate și 768 măsuri de cucuruz ajutând astfel poporul din districtul Chichinda mare; ca deputat al celui district a desfășurat activitate stăruitoare pentru regularea treburilor obștești.

3. In considerarea meritelor lui a fost distins nu numai cu titlul de arhimandrit, ci fiind bolnav episcopul Timișorii, Petru Petrovici—el a condus în calitate de vicar episcopesc afacerile consistoriale.

4. Prin zel înflăcărat și stăruință deosebită a adunat dela preoțimea condusă de el 1288 fl. 10 cr. și 1998 1/2 măsuri de ovăș ca ajutor pentru armată pe timpul războiului contra Francezilor.

5. Ca doctor în teologie a învățat 226 clerici și candidați în științele teologice.

6. Cunoaște limbile necesare și anume: limba latină, maghiară, germană, franceză și sârbească, iar cu limba română s'a deprins intru atâta, încât pe candidații români a putut să-i învețe în limba lor maternă („Valachicam ita condicit, ut candidatos Valachicæ na-

Torontal, Odorhei și orașul Fiume. 2. Pe întreg teritoriul Croației și Slavoniei. 3. In Austria, pentru călătoriile în Bucovina, Dalmația, Galiția, Carintia și Craina, Silezia (cercurile Bielitz, Teschen și Freistadt), Salzburg pe tot teritoriul, afară de cercurile Salzburg și Hallein, în Stiria, afară de Graz, Leoben, apoi în Tirol, Voralberg. 4 Pentru călătoriile în Bosnia și Herțegovina. Certificatele trebuie să fie prevăzute cu fotografii pentru călătoriile în Austria, Fiume, Slavonia și Croația.

Scufundarea vasului „Hampshire“. Din Haga se comunică că la scufundarea vasului „Hampshire“ au scufundat și fostul plenipotențiar englez din Sofia O'Beirne, generalul Ellersherwa, Sir Donaldson, colonelul Fitzgerald și inspectorul de munițiuni Robertson.

O apreciere elogioasă a marinei austro-ungare. Marina Monarhiel noastre, în care servesc și luptă și marinari, ofițeri și medici români, deși nu se poate asemăna cu flotele statelor mari maritime, săvârșește în acest războiu fapte laudabile. Astfel în ultima ședință plenară a Reuniunii flotei germane președintele, marele amiral Köester, a ținut o vorbire în care a spus despre viteza marină austro-ungară, că stă în fața unei forțe forțe inimice maritime aproape strivitoare, care însă nu e în stare să arate succese.

Represalii germane contra ofițerilor francezi prizonieri. Din Berlin se anunță: — „Gazeta Germaniei de Nord“ scrie sub titlul de „Justiție militară germană și franceză“ că doi ofițeri francezi prizonieri, locotenentul Delcassé și locotenentul Hervé, au fost osândiți la 18 luni de fortăreață de către consiliul de războiu, pentru refuz de supunere, de oarece opuseseră rezistență efectivă superiorilor germani care îi căuta pentru a-l duce la apel, la care ei refuzaseră de a se duce de bunăvoie sub un pretext ușuratec; Hervé în plus întrebuințase termeni injuriosi față de superiorul german.

Guvernul francez a ordonat măsuri de represalii, fără chiar să fi cercetat dosarul ori contestat validitatea verdictului. Această măsură constă în trimiterea a doi ofițeri germani în fortăreață.

Guvernul german duse și el în fortăreață 6 francezi, cari vor rămănea acolo până ce cei doi ofițeri germani vor fi reînțegrați în tabăra lor de concentrare.

De altă parte locotenentul de rezervă german Erler, care cu ocaziunea marșului asupra Parisului din ordinul superiorilor lui, pusese foc casei din care francitorii trăsese asupra soldaților germani și fusese făcut prizonier, fiind rănit grav, a fost osândit la 20 de ani de reclusiune și degradare. De și guvernul german a trimis la graniță dosarul de descărcare, guvernul francez a refuzat de a ordona revizuirea procesului. Erler este tratat în închisoarea militară din Avignon ca un bandit de rând, se culcă în sala comună a osândiților la munca silnică și trebuie zilnic să facă câte 6 ore de muncă de împletitor de coșuri, ocupațiunea intelectuală fiindu-i interzisă. Germania a trimes pentru aceasta zece tineri francezi în casele de arestări militare, unde ei sunt tratați într'un mod identic cu Erler și vor rămănea acolo până ce Erler va fi reintegrat în tabăra de concentrare a ofițerilor prizonieri. Germania care posedă o cifră de ofițeri francezi prizonieri întreit de cât acela al ofițerilor germani prizonieri în Franța,

tionis in eadem nativa eorum lingua docere valnerit.¹²⁾

7. Lipsa episcopului în Ardeal aduce greutăți mari asupra preoților, cari trebuie să umble cu pierdere de timp și cu cheltueli însemnate pe la episcopia Aradului pentru hirotonire.

Nici rugarea acestui luminat arhimandrit n'a fost luată în seamă. El a rămas mai departe ca arhimandrit al mănăstirii Sf. Gheorghe în Bănat, în care calitate a desvoltat și activitate literară însemnată. El este autorul unei *Istori universale*, traduse la 1824 și în limba română de preotul Ioan Teodorovici din Pesta.¹³⁾

Va urma.

¹²⁾ nr. 445/1875 arh. eanc. aulicetraus.

¹³⁾ „Istoria universală sau a toată lumea după înto mirea D. Pavel Kengel ts, Arhimandritul Mănăstirii Sftului Ge rgie în Banat, acum întâia oară pe limba Românească prefăcută și așezată de Ioan Teodorovici, la Biserica greco românească din Pesta Paroh și al cinstitelor Konsistorii din Buda și Verșeg Assessor. La Buda cu tip. crăe-ti unlv. în Pesta 1824“.

poate deci aștepta cu liniște alte mișcări de represalii.

Rechiziționări în România. Din București se anunță: Ministerul de interne a lansat o telegramă circulară către Prefecturi prin care ordonă să se rechiziționeze imediat pentru ministerul de războiu toate pieile, atât cele care provin din tăierea zilnică a vitelor la abator, cât și cele crude și sărate ce se găsec în depozite și în fabrici.

Criza de alimente din Anglia. Ziarul „Daily Mail“ anunță, că guvernul e silit să facă tablouri asupra rezervelor de alimente ce se găsec în țară. Autoritățile au și făcut preparative în această direcție, lansând chestionare.

Moartea unui aviator bulgar. Din Sofia se comunică: Căpitanul bulgar Liapcev, nepotul ministrului de finanțe bulgar Liapcev, a căzut în apropierea localității Nordernel cu aeroplanul și a încetat din viață.

„Pagini Literare“. Primum la redacție Nr. 7 din escelenta noastră revistă literară de sub conducerea d-lui prof. Stanciu. Constatăm cu satisfacție, că această singură revistă literară a noastră, care corespunde unei adânc simțite necesități sufletești dar care, durere, e prea puțin sprijinită, — se prezintă din ce în ce în condiții tot mai strălucite. Numărul de față conține articoli și schițe semnate de Petronius, Agărbiceanu, I. Furtună, Sabin Evuțian, Dr. I. Lupăș, Dr. N. Drăgan, Dr. I. Mateiu, V. Stanciu, Dr. Traian Suciu, Gavril Todica etc., poezii de M. Pallade, R. Cetină, A. Cotruș etc. In fruntea ilustrațiunilor amintim admirabila copertă (o cunună de flori de câmp în culori) din penelul d-lui Al. S. Iorga, un suplement artistic înfățișând pe Cristos în adânci rugăciuni, un desemn tot al d-lui Al. S. Iorga, apoi numeroase ilustrațiuni de pe câmpul de luptă după fotografii originale etc.

Nu putem recomanda în deajuns spre abonare această revistă escelentă cetitorilor noștri. Abonamentul pe un an 20 cor., pe 1/10 cor. Pentru România și străinătate 24 cor. pe un an, și 12 cor. pe un 1/2 an. Administrația: Arad Zrinyi utca 1/A.

Publicațiune. In sensul §§—lor 7 și 8 ai ordinațiunei Ministrului de Agricultură Nr. 14100/905 Pres. se aduce la cunoștința publică, că consemnările despre prescrierea sumelor, ce au să se plătească stăpâniului pentru serviciul lor aplicați la economia rurală în sensul §-lui 8 al Art. de lege XVI. din 1900 se află depuse începând dela 19 Iunie a. c. și de aci înainte timp de 8 zile în localul perceptoratului orașănesc. Aci oricine poate examina prescrierile consemnate și în termen de 15 zile scotit dela trecerea celor 8 zile menționate mai sus, poate lua recurs atât în interesul său propriu cât și în interesul altora. Recursele sunt a se presenta la perceptoratul orașănesc.

Dați mici contribuiri anuale pentru Orfelinatul Uniunii femeilor rom. din Ungaria. Contribuirile sunt a se trimite prezidentei „Uniunii“ d-nei Maria B. Baiulescu Brașov.

Proprietar: Tip. A. Mureșianu: Branisce & Comp Redactor responsabil: Ioan Lacea.

Declarațiune. Subsemnatul declar prin această, că orice datorie făcută la origiune și sub orice titlu de către nevasta mea cu care sunt în proces de divorț Aurelia Szöcs născută Comșa locuitoare în Săcele-Bacifal, eu nu o recunosc și nu iau nici un obligament față de nimenia.

Brașov, la 21 Iunie. George Szöcs.

(1—1)

ABONAȚI GAZETA TRANSILVANIEI.